

KAARINA-ILMIÖ

Kaarinan perusopetuksen suuntaviivat 2017-2020

Sisältö

Oppimisen muutos 7

Oppiva yhteisö	7
<i>Tavoitteet</i>	8
<i>Toimenpiteet</i>	8
Oppimisen muutos	9
<i>Tavoitteet</i>	10
<i>Toimenpiteet</i>	10

OPS 2016 11

Ilmiöpohjainen tutkiva oppiminen.....	11
<i>Tavoitteet</i>	12
<i>Toimenpiteet</i>	12
Oppimisen ohjaus	13
<i>Tavoitteet</i>	14
<i>Toimenpiteet</i>	14

Fyysinen oppimisympäristö 15

<i>Tavoitteet</i>	16
<i>Toimenpiteet</i>	16

Digitalisaatio 17

<i>Tavoitteet</i>	18
<i>Toimenpiteet</i>	19

UUSI KOULU

Tavoitteet

Hyvinvoiva, luova, aloitteellinen, avoin, rohkea ja oikeudenmukainen lapsi ja nuori.

- Oppilas aktiivinen toimija
- Taitopainotteisuus
- Ilmiöpohjainen oppiminen
- Yksilöllisyys
- Laaja-alainen osaaminen
- Luokkatiloista oppimisen tiloihin
- Muuntojoustavat tilat
- Ulos oppimaan
- Terve koulu
- Liikkuva koulu

- Tasa-arvo
- Tukee uusien taitojen oppimista
- Työkaluja uudenaikaiseen pedagogiikkaan siirtymiseksi
- Oppiva yhteisö
- Oppilas tuottaa, opettaja ohjaa prosessia
- Arviointi prosessin tukena

OPPIMISEN MUUTOS

Oppiva yhteisö

Kasvaminen oppivaksi yhteisöksi edellyttää koulun johtamiskulttuurin muutosta ja kaikilta yhteisön jäseniltä vastuullisuutta, sitoutumista yhteisiin arvoihin, ongelmanratkaisu- ja päätöksentekokykyä ja itsensä johtamista.

Oppiva yhteisö kehittyy kriittisen ja rakentavan dialogin avulla. Oppivassa yhteisössä jaetaan osaamista, kehitytään ja kasvetaan yhdessä. Jokaisella on mahdollisuus kehittää omia vahvuuksiaan. Lähtökohtana on luottamus, jolloin yhdessä voidaan rohkeasti tutkia, kokeilla, ottaa riskejä, erehtyä ja onnistua.

Oppivaan yhteisöön kuuluvat kaikki toimijat - opettajat, oppilaat ja opiskelijat, koulun ja oppilaitoksen johto ja muu henkilöstö. Oppilaat ja opiskelijat osallistuvat toiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Oppiva yhteisö toimii avoimesti ja joustavasti oppijoiden hyvinvoinnin ja oppimisen edistämiseksi eri toimijoiden kanssa - läheisimmin oppijoiden huoltajien kanssa. Oppiva yhteisö parantaa osaamistaan ja toimintaansa rohkeasti kokeilemalla, osaamistaan jakamalla ja omaa toimintaansa arvioimalla.

Parhaimmillaan yhteinen jaettu tavoite innostaa. Osallisuus ja kokeilemalla kehittäminen tuovat uusia malleja toimintakulttuuriin ja jakaminen mahdollistaa yhdessä oppimisen ja parhaiden mallien edelleen kehittämisen. Johto siis huolehtii siitä, että kaikilla on välineet, resurssit ja osaaminen muutostyön tekemiseen. Kaikilla on oltava mahdollisuus toimia tavoitteiden suunnassa myös omalähtöisesti ja verkostomaisesti toisiltaan oppien.

Tavoitteet

- Painotetaan kehitystyön merkitystä ja kannustetaan uudistamaan opetustapoja.
- Tuodaan hyväksi havaitut käytännöt työyhteisön tietoon ja rohkaistaan kokeiluun.
- Arvioidaan aktiivisesti nykyisiä toimintamalleja.
- Vahvistetaan työyhteisön merkitystä koulun kehittämisessä ja painotetaan yhteisvastuun merkitystä koulun uudistustyössä.
- Tuetaan kehitystä siirtymällä yhä enemmän tiimimäiseen työskentelyyn niin opetuksen kehittämisessä kuin opetus-toiminnassa.

Toimenpiteet

- Jokainen koulu järjestää säännöllisesti pedagogisia kahviloita, joista ainakin osa on avoimia tilaisuuksia koko Kaarinan opetushenkilöstölle. Opetuksen järjestäjä on mukana järjestämässä osaa pedagogisista kahviloista.
- Pedagogiset kahvilat laitetaan koulutuskalenteriin ja niihin toteutetaan sähköinen ilmoittautuminen.
- Toteutetaan kysely koulutustarpeista ja suunnataan pedagogisten kahviloiden sisältöjä vastaamaan todettuihin tarpeisiin.
- Koululla mietitään aktiivisesti opetuksen uudistamista niillä tavoin, mitkä parhaiten soveltuvat kunkin koulun toimintakulttuuriin.
- Koulut järjestävät mahdollisuuksien mukaan myös oppilaiden huoltajille suunnattuja kahviloita.

Oppimisen muutos

Perusopetuksen opetussuunnitelmiin tulevaisuuden taidot ovat kirjattu osaksi yleisiä oppimisen tavoitteita, jotka painottavat laaja-alaista osaamista. Korostetusti esille on nostettu mm. ajattelu ja oppimaan oppiminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, monilukutaito, tieto- ja viestintätekninen osaaminen sekä osallistuminen ja vaikuttaminen.

Tavoitteet

- Koulun toimintakulttuuri tukee ja edistää oppilaan toimintaa aktiivisena toimijana.
- Mahdollistetaan laaja-alainen vuorovaikutus ja verkostoituminen.
- Kehitetään oppimaan oppimisen taitoja.
- Laaja-alaiden taitojen hallintaa edistetään läpi oppiaineiden.
- Painotetaan monipuolisten tietolähteiden käyttöä ja niiden aktiivista prosessointia (monilukutaito).
- Edistetään tieto- ja viestintätekniikan monipuolista käyttöä oppimisprosessin tukena.
- Arviointia toteutetaan sekä oppimisprosessin aikana että sen jälkeen.
- Vahvistetaan itse- ja vertaisarviointitaitoja.
- Vahvistetaan opettajan roolia oppimisprosessin ohjaajana.

Toimenpiteet

- Oppilas osallistuu opintokokonaisuuksien opiskelun suunnitteluun järjestelmällisesti.
- Oppilas osallistuu opintokokonaisuuden arvioinnin suunnitteluun.
- Koulukohtaiset toimenpiteet kirjataan osaksi koulun vuosisuunnitelmaa.
- Ohjausryhmä pohtii ops:n toteutumisen arviointia.
- Koulukohtaisten toimenpiteiden vaikutuksia arvioidaan lukukauden lopuksi henkilökunnan kanssa.

OPS 2016

Ilmiöpohjainen tutkiva oppiminen

Oppiminen nähdään kokonaisvaltaisena, yhteisöllisenä ja vuorovaikutuksellisenä prosessina. Oppiminen on tavoitteellista ja koulu on monenlaisten oppijoiden yhteisö, jossa arvostetaan jokaisen jäsenen rakentavaa osallisuutta. Yhdessä oppiminen edistää oppilaiden luovan ja kriittisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoja sekä kykyä ymmärtää erilaisia näkökulmia. Ilmiöpohjaisessa oppimisessa opiskellaan todellisen maailman ilmiöitä aidossa ympäristössä perinteiset oppiainerajat ylittäen. Ilmiöitä lähestytään tutkivan oppimisen ja ongelmanratkaisun menetelmin.

Nyt esiopetuksessa aloittava lapsi aikuistuu ja siirtyy työelämään vasta 2030-luvulla. Aitoihin, autenttisiin ilmiöihin, yhteiskuntaan ja työelämään joustavasti liittyvä koulutus pysyy mukana muutoksissa ja auttaa lapsia ja nuoria kasvussa yhteisön vaikuttaviksi jäseniksi. Koulun on elettävä mukana yhteiskunnan muutoksessa.

Tavoitteet

- Opettajien ilmiöpohjaisen oppimisen menetelmien hallintaa kehitetään tarjoamalla koulutusta ja käytännön esimerkkejä.
- Koulut toteuttavat monialaisia opintokokonaisuuksia ja ilmiöpohjaista oppimista. Teknologiaa hyödynnetään monipuolisesti opiskelussa sekä opiskelun, oppimisen ja osaamisen arvioinnissa.
- Oppiaineita yhdistävä opiskelu on säännöllinen osa jokaisen oppilaan koulutyötä.
- Ilmiöitä lähestytään tutkivan oppimisen ja ongelmakeksikeisen oppimisen menetelmin.
- Jaetaan kaikille kouluille Kaarinassa toteutettuja ilmiöpohjaisen oppimisen kokemuksia.
- Pohditaan kaupungin yhteisen ilmiön toteuttamista, esim. Suomi 100 v, kiusaamisen vastustaminen, kestävä kehitys / kulttuuripolku, arviointiviikko yms.

Toimenpiteet

- Opetuksen järjestäjä tarjoaa suunnitelmallista koulutusta ilmiöpohjaisesta oppimisesta.
- Kaarinan sivistyspalvelut on aktiivisesti mukana erilaisissa hankkeissa, joissa kehitetään digitaalisia oppimisympäristöjä suuntaan, joka tukee ilmiö- ja projektioppimisen prosesseja.
- Koulut kirjaavat vuosisuunnitelmaan monialaiset oppimiskokonaisuudet ml. teemapäivät ja -viikot.
- Monialaiset oppimiskokonaisuudet suunnitellaan yhdessä oppilaiden kanssa.
- Jaetaan sähköisessä ympäristössä em. kokonaisuuksien toteuttamisen kokemuksia, esim. Facebook, blogi, yhdysopettaja, ...
- Ilmiöpohjaista oppimista toteutetaan niin yhden opettajan opetuksessa, luokkatasoilla kuin koko koulun tasolla.

Oppimisen ohjaus

Oppimisen ja kasvun lähtökohtana on hyvinvoiva lapsi ja nuori. Päiväkoti, koulu ja oppilaitos toimivat yhteistyössä huoltajien ja moniammatillisen sidosryhmäverkoston kanssa lasten ja nuorten yksilöllisten tarpeiden määrittelemiseksi ja tukemiseksi.

Jokainen lapsi ja nuori kokee kasvu- ja opintopolullaan itsensä autonomiseksi ja pystyväksi. Hän opiskelee yhteisöllisesti ja kokee olevansa oppivan yhteisön täysivaltainen jäsen. Häntä tuetaan kasvussaan ja omien vahvuuksiensa löytämisessä. Oppilaat ja opiskelijat oppivat oppimaan ja löytämään omiin taipumuksiinsa sopivan tavan opiskella, yksilölliset opintopolut ovat mahdollisia. Oppiminen on kokonaisvaltaista ja siihen sisältyy myös koulun ulkopuolella tapahtuva oppiminen.

Oppimisen ohjaus tukee oppijaa valinnoissaan ja oppimaan oppimisessa.

Arvioinnissa korostuu oppimisen aikainen ohjaava arviointi. Oppija saa monipuolista palautetta osaamisestaan opettajalta ja vertaisiltaan ja oppii itse arvioimaan omaa oppimistaan ja kehittämään oppimisstrategioitaan. Sähköisen portfolion avulla oppilaan ja opiskelijan oppiminen ja osaaminen dokumentoituvat.

Tavoitteet

- Vahvistetaan oppilaan käsitystä itsestään oppijana ja aktiivisena valintojen tekijänä.
- Oppimisen arviointi on jatkuvaa, prosessinomaista oppimisen, käyttäytymisen ja työskentelyn arviointia.
- Oppilas kerää oman oppimishistoriansa ja dokumenttinsa itselleen sähköiseksi portfolioiksi.

Toimenpiteet

- Opetushenkilöstölle järjestetään arvioinnin kehittämiseen liittyvää koulutusta.
- Arvioinnin kehittämistä mietitään koulukohtaisesti.
- Tiedon prosessoinnissa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia pilviympäristöjä.
- Luodaan käytänteet, jotka tukevat henkilökohtaisen sähköisen portfolion käyttöä pilvitalennuspalvelun osana.

FYYSINEN OPPIMISYMPÄRISTÖ

Kaikkialla opitaan, yhä enemmän perinteisen kouluopetuksen ulkopuolella. Oppiminen ei ole sidottu enää paikkaan tai aikaan. Oppiminen on avointa: eri tavoin ja eri puolilla tapahtuva oppiminen rakentuu oppilaan ja opiskelijan tiedoiksi, taidoiksi ja asenteiksi - osaamiseksi.

Koulun oppimisympäristöjen uudistaminen on keskeinen osa koulun toimintakulttuurin kehittämistä. Tieto- ja viestintätekniisten oppimisympäristöjen kehittämisen lisäksi huomiota tulee kiinnittää myös rakennettuun oppimisympäristöön. Tiimi- ja samanaikaisopetuksen kehittämiseksi myös opetustilojen uudistaminen on tärkeää. Näitä oppimisympäristötekijöitä uudistamalla myös kasvatus- ja opetustapojen muutos on mahdollista.

Tulevaisuuden koulu koostuu joustavista, erilaisille ryhmille ja työskentelytavoille soveltuvista oppimisen tiloista. Teknologia integroituu tilaan ja tukee yhteisöllistä työskentelyä, tiedonhallintaa ja vuorovaikutusta. Virtuaaliratkaisuin tila voidaan laajentaa osaksi koulun ulkopuolista ympäristöä ja verkostoja. Tilat ovat viihtyisiä ja niiden varustus- ja kalustusratkaisut tukevat uudenlaista oppimista.

Tilat ovat innovatiivisia ja käyttäjät voivat muokata niitä ja kokea tilan omistajuutta. Oppimisen tiloina toimivat myös koulun ulkopuoliset luonto-, kaupunki- ja virtuaaliset ympäristöt. Luonnossa, yhteiskunnassa ja työelämässä toimimalla oppiminen kytketään autenttisiin ilmiöihin ja toimijoihin paikallisesti ja globaalisti. Koulun oppimisen tilat ovat avoimia myös muille toimijoille.

Tavoitteet

- Opetustiloja kehitetään tavoitteellisesti lisäämällä niiden muuntojoustavuutta lähtökohtana pedagogiikka.
- Kehittämisessä huomioidaan niin tilojen välisten kuin tilojen sisäisten muuntojoustavuusmahdollisuuksien lisääminen.
- Oppilaalla on mahdollisuus valita istuuko esim. jumppapallon päällä tai tuolilla.
- Oppilaalla on mahdollisuus valita sopiva opiskelutila.
- Liikkuva koulu -ohjelma tulee osaksi toimintakulttuuria.
- Tieto- ja viestintäteknisten oppimisympäristöjen käyttöä jatketaan ja kehitetään.
- Rakennettuun oppimisympäristöön samanaikaisopetuksen mahdollistajana kiinnitetään tavoitteellisesti huomiota.
- Oppilaan aktiivisuutta ja viihtyvyyttä pyritään lisäämään fyysisen oppimisympäristön muunneltavuudella.
- Erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden tarpeet huomioidaan: erityiskalusteet, valaistus, häikäisyuojat.

Toimenpiteet

- Varataan rahaa fyysisten oppimisympäristöjen kehittämiseen ja suoritetaan koulukohtaiset katselmuksat kehittämistarpeista.
- Koko koulun tilojen hyödyntäminen opiskeskelussa esim. käytävät, aulat, ulko-opiskelutilat.
- Keskustellaan oppilaiden kanssa, mikä on kullekin sopiva ja mieluisa paikka ja asento työskennellä.
- Tieto- ja viestintäteknikkaa käytetään monipuolisesti sekä sisällä että ulkona ja hyödynnetään tietotekniikkaa myös yli luokkarajojen.
- Oppilaita osallistetaan Liikkuva koulu-toiminnan kehittämiseen, mm. välituntiliikunta niin sisällä kuin ulkona.

DIGITALISAATIO

Tulevaisuuden koululla on tulevaisuutta ennakoiva koulutuksen ja oppimisen digistrategia ja se hyödyntää digitalisaation ja tietotekniikan mahdollisuudet koulutuksen ja oppimisen hyväksi. Digitalisaatio ja tietotekniikka auttavat tehostamaan tiedon käsittelyä. Ne antavat mahdollisuuden ajattelun ja prosessien hajauttamiselle koneiden ja ihmisten kesken. Tietoa on saatavilla 24/7 ja perinteisen tiedon jakamisen sijaan oppimisessa keskitytään tiedonhankintaan, -käsittelyyn, kriittiseen arviointiin ja tiedon tuottamiseen. Tietotekniset taidot kuuluvat tulevaisuuden taitoihin ja ne integroituvat kaikkien opiskeluun.

Oppilailla ja opiskelijoilla on yhdenvertaiset mahdollisuudet kehittää niihin liittyvää osaamistaan ja ymmärrystään digitalisaation merkityksestä yhteiskunnalle. Oppilaat pysyvät digitaalisten työkalujen ja palveluiden käytössä ajan tasalla. He osaavat hyödyntää niitä opiskelussaan ja oppimisensa tukena.

Opetushenkilöstö osaa hyödyntää digitaalisuutta ja tietotekniikkaa suunnittelussa, tiedonhallinnassa ja pedagogisen toiminnassa. Heillä on käytössään ajantasainen tietotekninen toimintaympäristö ja he voivat päivittää jatkuvasti osaamistaan. Oppilailla ja opiskelijoilla on käytössään oppimista ja opiskelua tukevat digitaaliset oppimisympäristöt ja monipuoliset digitaaliset sisällöt. Ne ovat helppokäyttöisiä ja käytettävissä yhden kirjautumisen periaatteella eri päätelaitteilla.

Tietotekninen infrastruktuuri on rakennettu palvelemaan opiskelua, opetusta ja hallintoa. Infrastruktuurissa otetaan huomioon omien laitteiden käyttö. Tietotekniikan opetusikäytön pedagoginen ja tekninen tuki on kunnossa.

Tavoitteet

- Kaarinan lähitulevaisuuden malli on ns. hybridimalli, jossa oppilailta on edelleen käytettävissä perinteiset painetut oppikirjat. Oppikirjojen rinnalla käytetään monipuolisesti erilaisia digitaalisia oppimateriaaleja kuten e-kirjoja, oppimisp pelejä jne. Opettajalla on pedagoginen vapaus halutesaan siirtyä käyttämään vain sähköistä materiaalia, mikäli hän kokee sen parhaaksi vaihtoehdoksi.
- Opetushenkilöstön tieto- ja viestintätekniikkaan liittyviä taitoja vahvistetaan suunnitelmallisen koulutuksen ja kehittämishankkeiden avulla.
- Tieto- ja viestintätekniikan käyttöä jatketaan sivistyspalvelujen tieto- ja viestintästrategian mukaisesti.
- Oppilailta ja opiskelijoilta on käytössään oppimista ja opiskelua tukevat digitaaliset oppimisympäristöt ja monipuoliset digitaaliset sisällöt. Ne ovat helppokäyttöisiä ja käytettävissä yhden kirjautumisen periaatteella eri päätelaitteilla.
- Vähennetään paperisen oppimateriaalin hankintaa. Ymmärretään, että joku oppilas tarvitsee printtimateriaalia, mutta kaikki eivät niitä tarvitse.
- Tavoitteena on pidemmällä aikavälillä pystyä vähentämään paperisen oppimateriaalin hankintaa sitten kun mm. sähköiset oppimateriaalit, käyttöliittymät, palvelimet, koulujen verkot sekä opettajien digiosaaminen ovat sillä tasolla, että näin voidaan tehdä. Ymmärretään, että joku oppilas tarvitsee printtimateriaalia, mutta kaikki eivät niitä tarvitse.
- Opettaja käyttää rohkeasti yksilöllisiä oppimistapoja: paperikirja, tablet, paperivihko, sähköinen vihko, vapaa etene misvauhti oppimisessa yms.
- Oppilaiden itsearviointi, formatiivinen arviointi ja oppimis kokonaisuuksien arviointi toteutetaan sähköisesti.
- Digitaalimuutoksessa on pysyttävä mukana (uudet sovel lukset).
- Huoltajat pidetään ajan tasalla muutoksista ja uudistuksista.
- Oppilaat oppivat arjen asioiden hoitamista verkossa (bus siaikataulut, lomakkeet, lippujen ostamista, ...).

Toimenpiteet

- Hyväksytään oppilaiden omat älylaitteet oppimisen välineiksi.
- Järjestetään henkilökunnalle koulutuksia valmistella erillinen koulutussuunnitelma.
- Ohjataan ja kannustetaan opettajia osaamisen jakamiseen ja erilaisiin täydennyskoulutuksiin, esim. pedagogiset kahvilat yms.
- Käytetään oppilaita esim. kummioppilaita tai oppilasagentteja ohjaamaan toisia oppilaita opettajan tukena.
- Varmistetaan että yhteiskäyttölaitteet ovat aktiivisessa käytössä.
- Otetaan uudet sähköiset arviointityökalut käyttöön.
- Vahvistetaan pilvipalveluiden käytön osaamista.

 Kaarina